

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ *

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

κ. ΛΕΩΝΙΔΑ ΖΕΡΒΑ

‘Η Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ὑποδέχεται σήμερον ἐπισήμως τὸ νέον αὐτῆς μέλος,
τὸν καθηγητὴν κ. Γρηγόριον Κασιμάτην, ἐκλεγέντα τὴν 14ην Νοεμβρίου 1968 κατὰ
τὴν 944ην συνεδρίαν αὐτῆς.

Κύριε Συννάδελφε, ἐξ ὀνόματος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ὑποδέχομαι καὶ χαι-
ρετίζω ὑμᾶς εἰσερχόμενον σήμερον ἐπισήμως εἰς τὸν Οἶκον τοῦτον, ὡς τακτικὸν
μέλος τῆς Τάξεως τῶν Ἡθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν.

“Οπως καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ἄλλων ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ συναδέλφων σας, τὸ
ἔργον σας εἶναι δισυπόστατον περιλαμβάνει ἀφ' ἐνὸς μὲν θεωρητικὴν-ἀκαδημαϊκὴν
διδασκαλίαν καὶ ἔρευναν, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἐνεργὸν πολιτικὴν δρᾶσιν. Αἱ περιπτώσεις
αὗται αὐταὶ καθ' ἓντας ἐθεωρήθησαν πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ἀκόμη καὶ εἰς τὴν αὔθουσαν
ταύτην, ὡς μία ἀπόδειξις, ὅτι εἰς τὴν χώραν μας καὶ μάλιστα εἰς τεταραγμένας ἐπο-
χὰς ἐπραγματοποιήθη συγκατοίκησις Πολιτικῆς καὶ Ἐπιστήμης, καὶ τοῦτο παρὰ τὴν
ρῆσιν τοῦ Μπέρναρ Σώ, ὅτι ἡ «Πολιτικὴ καὶ ἡ Ἐπιστήμη δὲν κατοίκησαν ποτὲ εἰς
τὸ ἕδιον δωμάτιον». Ἐν τούτοις πρέπει νὰ διολογήσωμεν, ὅτι ὁ Μπέρναρ Σώ εἶχε
δίκαιον. Ως γνωστόν, οἱ ἀγγλόφωνοι, ὅταν μεταχειρίζωνται ἀριστως τὴν λέξιν
ἐπιστήμη, ἀνεν ἐπιθέτουν, ἐννοοῦν Φυσικὰς Ἐπιστήμας. Τὸ ἀπόφθεγμα τοῦτο τοῦ
Μπέρναρ Σώ εἶναι ἀκριβές. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ παρέλειψε ν' ἀναφέρῃ — ἵσως νὰ
μὴ ἥθελησε νὰ τὸ ἀναφέρῃ — εἶναι, ὅτι διὰ μικρὸν χρονικὸν διάστημα κατὰ τὰ μέσα
τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, δηλαδὴ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ὀνομαζομένης πρώτης βιομηχανι-
κῆς τεχνικῆς ἐπαναστάσεως ἐγένετο, ἔστω παράνομος, συγκατοίκησις ὅχι πολιτι-

* Ἐκτακτος συνεδρία τῆς 18ης Φεβρουαρίου 1970.

κῆς καὶ αὐθεντικῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν, ἀλλὰ Πολιτικῆς καὶ Ἐρασιτεχνισμοῦ Φυσικῶν Ἐπιστημῶν. Ὁ κόσμος ἐταλαιπωρήθη πολὺ ἀπὸ τὴν παράλογον καὶ ἀνεδαφικὴν χρησιμοποίησιν μεθόδων καὶ συμπερασμάτων φυσικῶν ἐπιστημῶν διὰ τὴν ἐξήγησιν καὶ προώθησιν ὡρισμένων κοινωνικῶν ζητημάτων.

Ἡ ὄνομαζομένη δευτέρᾳ βιομηχανικὴ τεχνικὴ ἐπανάστασις, ἡ δοποία συνετελέσθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, δὲν εῦρε πλέον τὴν Ἐπιστήμην καὶ τὴν Πολιτείαν ἀπροετούμαστον, ὅπως συνέβη κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰώνος. Ἡδη, αἱ ὄνομαζόμεναι Κοινωνικὰ Ἐπιστῆμαι μὴ ἀσχολούμεναι τόσον μὲ τὸ «δέον» δύσον μὲ τὸ «εἶναι» ἐξακριβώνονταν καὶ ἀναλόνταν τὰ διαδραματιζόμενα καὶ προσπαθοῦν νὰ ἀναπροσαρμόσουν κοινωνικὰ προβλήματα εἰς τὸν διὰ τῆς Τεχνικῆς συνεχῶς καὶ ταχέως μεταβαλλόμενον κόσμον.

Πράγματι συνοίκησις Πολιτικῆς καὶ Ἡθικῶν Ἐπιστημῶν ἔχει μακρὰν παράδοσιν, ἀν καὶ ἀποτελεῖ μᾶλλον ἐξαίρεσιν παρὰ κανόνα. Διὰ τῆς εἰσόδου σας, κύριε συνάδελφε, εἰς τὸν Οἶκον τοῦτον ἐδώσατε τὴν προτίμησίν σας εἰς τὴν μίαν πλευρὰν τοῦ ἔργου σας, δηλαδὴ εἰς τὰς Ἡθικὰς Ἐπιστήμας, εἰς τὰς Κοινωνικὰς Ἐπιστήμας. Ἔγχειρίζων εἰς ὑμᾶς τὴν περιγαμηὴν ταύτην τῆς ἐκλογῆς σας ὡς τακτικοῦ μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν εὐχομαι ὅπως ἡ εἰσοδός σας εἰς τὸν Οἶκον τοῦτον ἀποτελέσῃ νέον σταθμὸν τῆς δράσεώς σας διὰ τὰς Κοινωνικὰς Ἐπιστήμας καὶ τὸ Ἐθνος.

Κατ' ἐντολὴν τῆς Συγκλήτου δ ἀκαδημαιϊκὸς κ. Ζολώτας θὰ διηλήσῃ εἰδικώτερον ἐπὶ τοῦ ἔργου σας.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ
ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ κ. ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΖΟΛΩΤΑ

Ἀγαπητὲ Συνάδελφε,

Ἐκπληρῶ μὲ ἴδιαιτέραν χαρὰν τὴν ἐντολὴν τῆς Ἀκαδημαιϊκῆς Συγκλήτου νὰ σᾶς ὑποδεχθῶ σήμερον εἰς τὸν ἱερὸν αὐτὸν χῶρον τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἐρεύνης.

Καὶ ἡ χαρά μου πηγάζει καὶ ἀπὸ τὴν ἴκανοποίησιν ὅτι ἐπιστήμων καὶ στοχαστὴς τῆς ἴδικῆς σας δημιουργικότητος καὶ τοῦ ἴδικοῦ σας δυναμισμοῦ εἰσέρχεται, τῇ ψήφῳ τῶν δμοτέχνων τον, εἰς τὸ Ἀνώτατον Πνευματικὸν Ἰδρυμα τῆς Πατρίδος μας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν μακρὰν καὶ ἀδιατάρακτον φιλίαν ποὺ μᾶς συνέδεσεν ἀπὸ τεσσαράκοντα πέντε ἑτῶν.

Εἶμαι βαθύτατα συγκεννημένος διότι σᾶς ὑποδέχομαι.

Εἶναι γνωστὴ ἡ σταδιοδρομία σας. Ἐγεννήθητε εἰς Ἀθήνας τὸ 1906. Ἐσπουδάσατε εἰς Ἀθήνας καὶ Παρισίους καὶ ἀνήλθατε ταχέως τὴν Ἀκαδημαιϊκὴν κλίμακα,

διετελέσατε δὲ Καθηγητής τῶν δύο Ἐλληνικῶν Πανεπιστημίων καὶ πολλῶν ἄλλων
Ἀνωτάτων Σχολῶν.

‘Η Νομικὴ μάλιστα Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν σᾶς ἐκάλεσε προσφάτως ἐξ ἴδιας τῆς πρωτοβουλίας νὰ ἐπανέλθητε εἰς τὴν ἔδραν τὴν ὅποιαν ἐγκαταλείψατε διὰ νὰ ἀναμιχθῆτε εἰς τὴν πολιτικήν.

‘Η ἐπιστημονική σας ἀνέλιξες ὑπῆρξε πλήρης δημιουργικῶν πρωτοβουλιῶν. Ἐπεξετείνατε τὰς μελέτας σας ἐκτὸς τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου, ἀρχικῶς εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν καὶ Βυζαντινὸν Δίκαιον, καὶ κατόπιν εἰς τὴν Κοινωνιολογίαν καὶ τὸ Ἔργατικὸν καὶ Κοινωνικὸν Δίκαιον, εἰς τὴν διαιμόρφωσιν τοῦ ὅποιον ἐν Ἐλλάδι συνετελέσατε οὐσιωδῶς οὐ μόνον διὰ τῶν μελετῶν σας, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὴν χώραν μας τῶν τριῶν θεμελιωδῶν θεσμῶν τοῦ συγχρόνου Κοινωνικοῦ Δικαίου, ἥτοι τῶν συλλογικῶν συμβάσεων ἐργασίας, τῆς διαιτησίας ἐπὶ τῶν ἐργατικῶν διαφορῶν, καὶ τοῦ κατωτάτου ὁρίου ήμερομισθίου. Ἐξ ἄλλου ἡ θεωρητικὴ θεμελίωσις τοῦ θεσμοῦ τῶν συλλογικῶν συμβάσεων, πρὸ τεσσαρακονταετίας σχεδόν, ἀπετέλεσε σπουδαῖον βῆμα διὰ τὴν κατανόησιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς νέας αὐτῆς πηγῆς τοῦ δικαίου, ὅπως καὶ αἱ ἀπόψεις τὰς ὅποιας ὑπεστηρίξατε εἰς τὴν «Κοινωνιολογίαν» σας περὶ τῆς ἐννοίας τῆς μεσότητος καὶ περὶ τῆς βαθείας διακρίσεως μεταξὺ κοινωνικῆς συνειδήσεως καὶ κοινῆς γνώμης.

‘Η πολιτική σας σταδιοδρομία δὲν εἶναι ὀλιγάτερον ἐπιτυχὴς ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικήν. Ὑπήρξατε δεκατέσσαρας φορὰς Ὅμοιος, πολὺ πρὸν μάλιστα ἐκλεγῆτε ἀντιπρόσωπος τοῦ λαοῦ, καὶ συνετελέσατε πάντοτε, καθ’ ὅσον τοῦτο ἐξηρτάτο ἀπὸ ‘Υμᾶς, εἰς τὴν δημιουργίαν κλίματος συνεργασίας μεταξὺ ὅλων τῶν παραγόντων τῆς δημοσίας ζωῆς, μακρὰν φανατισμῶν. Τὸ νομοθετικὸν ἔργον, τὸ ὅποιον προωθήσατε, ἀποτελεῖ σταθμὸν ὅχι μόνον εἰς τὸ Κοινωνικὸν Δίκαιον ἀλλὰ καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους τομεῖς.

Πέραν ὅμως ὅλων αὐτῶν θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἀναπολήσω αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὴν εἰκόνα τοῦ αἰχμαλώτου τῶν Χιτλερικῶν κατακτητῶν κατὰ τὴν σκοτεινὴν ἐποχὴν τῆς κατοχῆς. ‘Η δρᾶσις σας ὡς ἐθνικοῦ ἀγωνιστοῦ, ἡ παρ’ Ὅμοιων ἐκδοσις τῆς μνησικῆς ἐφημερίδος «Τὸ παρόν», ἡ συνεργασία σας ἀρχικῶς μὲ τὴν ὅμαδα ἀντιστάσεως τῶν ἐπιστημόνων εἰς τὴν ὅποιαν συνεργάσθημεν πολλοὶ συνάδελφοι σημερινοί, καὶ ἡ ἐπακολονθίσασα κατόπιν ἰδρυσις αὐτοτελοῦς ὅμαδος, σᾶς ὠδήγησαν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ θανάτου τοῦ Χαϊδαρίου καὶ τὴν τυχαίως μόνον ἀποφυγὴν τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος. Σᾶς ἐνθυμοῦμαι συρόμενον ἀπὸ τοὺς κατακτητὰς εἰς τὰ καταναγκαστικὰ ἔργα. Καὶ ἀναμιμνήσκομαι μὲ συγκίνησιν καὶ μὲ φῆγος τῆς σκοτεινῆς ἐκείνης ἐποχῆς.

*Λέν εῖσθε ὅμως μόνον ὁ δημιουργικὸς ἐπιστήμων, ὁ πολιτικὸς καὶ ὁ ἀγωνιστὴς
μὲν ἀκτινοβόλιαν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Πατρίδος μας.*

*Συμμετέχων εἰς τὰς βαλκανικὰς διασκέψεις ἀρχικῶς, εἰς τὰ συνέδρια τῶν Βυ-
ζαντινῶν Σπουδῶν, κατόπιν, εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης, εἰς τὰς Συνελεύσεις
τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ εἰς ποικίλας ἄλλας διεθνεῖς ἐκδηλώσεις
κατέστητε εὐρέως γνωστὸς καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν.*

*Ἡ ἀνακοίνωσις εἰς τὴν ὁποίαν προέβητε πρὸ ἐτῶν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἡθι-
κῶν καὶ Πολιτικῶν ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων, περὶ τῶν σχέσεων μορφώσεως καὶ
πολιτικῆς, δύναται νὰ θεωρηθῇ ως μία ἐκ τῶν ἐπιτυχεστέρων Ἑλληνικῶν ἐπιστημο-
νικῶν ἐμφανίσεων εἰς τὴν ξένην.*

*Τούτων συνέπεια εἶναι καὶ η ἀναγόρευσίς σας εἰς ἐπίτιμον διδάκτορα τῶν Πανε-
πιστημίων τοῦ Aix-en-Provence καὶ τοῦ Bari.*

Καλῶς ἥλθατε μεταξὺ ἡμῶν, ἀγαπητὲ Συνάδελφε !